

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. — Egyes szám ára 6 kr.

Felolós szerkesztő és kiadó tulajdonos:
Dobay János.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatalhoz (ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdája Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.

Márczius 15.

Negyvenhatodik évfordulóját értük meg ama nagy napnak, mely örök, elévülhetlen betűkkel van felírva nemzetünk történelmében.

Kevés nemzet van a világon, mely oly fényes történelmi multtal bírna, mint a magyar. A magyar történelmet végiglapozva, sok fényes, dicsőséges eseményt látunk azokon megörökítve. A harezitvités s honfiúi áldozatkészség dicső példái ragyognak felénk, örömmel, büszkeséggel és lelkesültséggel töltvén el az utódokat. Ily fényes lap 1848. márczius 15-ike, melyen az emberi szellem mintegy titkos parancs-szóra, lerázván a zárrakat, bilincseket: merészen, fenségesen adott kifejezést annak, hogy mit kíván a nemzet.

Az a vértelen forradalom, mely 1848. márczius 15-én Pest város utcáin lezajlott, egyik legszebb napja történelmünknek s minden honfisziv feldobog emlékére. Az a 12 pont, melyben a nemzet e napon kivánságát előadta, ma már legnagyobb részben teljesülve van s alkotmányos életünk legbecsesebb vívmányait képezik.

Legyen szabad a sajtó. Az

emberi szellemet szabad röptében ne gátolja zsarnoki rendszabály. Teremtsen nagy és dicső dolgokat s művei legyenek a nemzet közkincesivé. Magyar országgyűlés hozza Magyarországnak a törvényeket és magyar felelős miniszterium hajtja végre azokat. Legyen mindenki egyenlő a törvény előtt s viseljék a haza polgárai közösen az ország terheit. Legyen honvédség s a magyar fiukat ne vigyék külföldre. Legyen esküdtszék, legyen nemzeti bank. A jobbagyok szabaduljanak fel. Egyesüljön Magyarország Erdélyvel.

Ime, ezek azok az ohajok, melyeket a pesti nép, vezéreltetve a lelkesült ifjuság által, márczius 15-én 12 pontban előadott. S a magyar nemzet ezen ohajai 46 év után nagy részben teljesültek s hazánk kivívott alkotmányának oltalma alatt a békés fejlődés útjára lépett. A mult sebei már beheggedtek s Magyarország 46 év alatt egy századot haladt előre. A tudomány felvirágozott, az ipar és kereskedelem rohamos fejlődésnek indult s a fiatal Magyarország készül megünnepelni ezer évi fennállásának emlékét.

Megmutatjuk a művelt világnak, mely oly sok ideig félreismert, hogy a magyar, mely évszázadokon át rendíthetetlen oszlopa, védbástyája volt a nyugoti civilizációnak, nemcsak a harezban vitéz, hanem haladásképes is, s a béke áldásai között ki tudta pótolni, mit évszázadokon át önhibáján kívül mulasztott s ma már méltó helyet foglal el az európai művelt nemzetek sorában.

Az 1848. márczius 15-én egy szívvvel s egy lélekkel kimondott szabadság, egyenlőség, testvériség magasztos elvei megtermették áldásos gyümölcsüket s édes hazánk egy ezredéves fennállása után bizalommal néz a másik ezredév elé.

Politikai hírek.

BELFÖLD.

Az egyházpoltikai vita belehömpölygött a negyedik hétbe. 1870 óta nem vitatkoztak annyit egyházpoltikai kérdések fölött, mint ez idő szerint, bármily fontosnak is tekintsük e reform-műveletet, sokaljuk a szöszaporítást, mert már a közvélemény is unja. Különben élen mutatja a ház üressége, hogy maguk a képviselők is, miután semmi új érvet hallani többé nem lehet, unják, s azért a szónokok is nagyrészt igyekeznek rövidre szabni beszédjüket, miáltal reméljük, hogy

a részletes tárgyalás nemsokára elkerülhető lesz.

KÜLFÖLD.

A római bomba. Az egész művelt világ közfigyelmét Róma felé fordította a Piazza Monte Citorio, a képviselőház palotája előtt felrobant bomba. A tettes még eddig ismeretlen. A bírói vizsgálat folyik. A bomba chlorkálival volt megtöltve és kanóca vitriolba mártva, a váza egy majolika eső volt, melynek párját egy munkás zsebében találták. A két sebesültnek állapota rossz-szabra fordult.

Az osztrák képviselőház rövid vita után elfogadta az Oroszországgal való kereskedelmi viszony ideiglenes rendezéséről szóló törvényjavaslatot.

Spanyolországban a miniszterium beadta lemondását, új kabinet alakítással a régens királyné Sagastát bízta meg.

A francia minisztertanácsban Duvost igazságügyminiszter kijelentette, hogy minden alapot nélkülöznek azok hírek, mintha az anarchisták töképezésektől és papoktól kaptak volna subventiót.

A szerb konkordátum. Szimics miniszter elnök visszahívó levelének átnyújtása után kihallgatást fog kérni a pápától, minthogy a szerb kormány, úgy Montenegró is, konkordátumot szándékoznak kötni a római kúriával.

Német-Orosz kereskedelmi szerződés tárgyalása a birodalmi gyűlésben folyik. Cikkelyeit a 6-ik (legtöbb kedvezmény adása) és a 7-ik (tarifák) kivételével elfogadták, melyek függőben hagyták.

Az oroszok czárja a német nagy követ estélyén megjelent családjával s igen kedélyesen és fesztelenül társalogtak, a czár igen jól érezte magát s bár lefolyt betegsége gyöngvére tette, csak éjfélfele távozott, a czárné és környezete azonban hajna-

TÁRCZA.

Az unokatestvér.

Víg beszély.
Irtá: Barthalis János.

Szügyi Pétert megáldotta a sors minden jóval, a mi e földön megelégedetté tehet egy embert. Volt neki szép felesége, gondos házinő, ki boldogította őt. Gyermekekben sem szükködött s hogy majd legyen mit hagyni azokra, nagy mennyiségű ingó és ingatlan vagyon urává tette őt a gondviselés. És hogy e világi jókból mi sem hiányozzék, polgártársai bizalma a nem megvetendő másodbirói polczra emelte becses személyét.

De Péter mégsem volt boldog. Bántotta a lelkét valami.

Más közönséges halandó, ugyan nem sokat csinálna abból, a mi Szügyi urat nem hagyta pihenni, hanem hát: mivel mindnyájan nem „egyfélé fából” vagyunk faragva, érzelmeink sem lehetnek egyformák; s a mi Pálnak álmatlan éjszakát sem okoz, ugyanaz a gondolat, mint titkos féreg rágódhat a Péter szívé.

Szügyiné asszonyom sokszor rajta kapta férjét, hogy az úgy elgondolkodik, úgy elméláz valamin; aztán meg, hogy éjjelenként akkorákat sóhajt, a melytől még a esongrádi szélmalom vitorlája is megmozdulna. Az árgódó asszony végre nem állhatta meg szónélkül. Fájának mindert tudni vágyó kíváncsiságával kérdé tőle egy álmatlan éjszakán, mikor az áruló sóhaj kitört a fekhelyén nyugtalanul hánykolódó kebeléből.

— Ugyan édes jó uram, szeretett hitves párom, mi bánt tégedet, mi az oka annak, hogy egy idő óta olyan szomorú vagy? Nem tetszem-e már neked, nem jó ételeket főzök-e, vagy nem elég takarékosan bánok a vagyonnal, hogy olyan lunatikusan viseled magadat, s ráadásul olyanokat sohajtasz névtelen kinodban, mint — Isten bűnül ne vegye — az ökö, mikor végig hever az almon. Szólj, lelkemnek jobbik fele, mi bántja a te szívedet?

Péter gazda különben sem volt bőbeszédű ember. Csak egy pár szóban felelt meg minden kérdésre. Már száján lebegett a válasz, hogy

„nem értesz te ahoz asszony,” de kivételesen mégis megemberelte magát.

— Hát, tudod, feleség! Nem valami nagy az én bajom. Azaz, hogy elég nagy. Nem panaszkodom az Istennek, mert megáldott földi vagyonnal gazdagsággal. Tudja az egész világ. De mit ér nekem az, ha — jól értsd meg — nincsenek közelemben rokonaim, kiknek körében vagy egy derült perezet tölthetnék? Anyám évek óta el Várad környékén. Husz éve, hogy eltávozott falunkból. Hugom (te még nem ismered őt) valahol az ország szélén egy vasuti tiszt neje. Aztán meg unokatestvéreim is volnának, mind-mind derék honfiak és honleányok, kikről még azt sem tudom, hogy szökék-e, barnák-e vagy mi, csak azt hallom, hogy tekintélyes emberek. Ki iparos, ki jegyző, ki meg „miesodás.” Oh bár valamelyik betopanna szégyen házamhoz egy napon... de szívesen látnám azt. Tejből-vajból füröszténem, karjaimon hordoznám az eszemadtát. Sokszor is irtam, anyámnak, hogy küldjön egyet hoz-

zánk közülök, de hát csak nem akarnak mozdulni azok. Ez bánt engemet feleség. A vágyódó rokoni szeretet betege vagyok én.

Szügyiné csak elbámolt először. Sokkal nagyobb bajt sejtett uránál. De végre ő is esábitó képet látott abban a gondolatban, hogy milyen szép dolog is volna az, ha férjének „rangos, módos” atyafiai közül valamelyik felkeresné egyszerű házukat... hejh, milyen dicsőség volna ez a falu előtt! Hogy sárgulna el irigységében még a gögös, hányiveti tisztartóné is a hétvármegyére szóló eseményen.

— Uri rokonság a másodbiróknál! Milyen szépen is hangzanék az!

És ezen naptól fogva őt is elfogta a sohajtozás láza s ha ilyenkor a Péter szemével találkozta az övéi, a boldog irigység hangján susogta:

— Oh, milyen szép dolog is az uri atyafiság... Ki iparos, ki jegyző, ki meg „miesodás.”

Hogy aztán az egész falu megtudta a Szügyiék furcsa betegségét, s hogy az legnagyobb részben a Pé-

lig mulatott. A nagykövet és a czárné vezették be a táncot.

Ugy látszik, hogy az orosz-német kereskedelmi szerződés létrejöttével megszűnik eddigi tartózkodó magaviselete az orosz udvarnak.

Kézdi-Vásárhely küldött-sége Kossuthnál.

Kossuth nagyon beteg, azok az aggasztó hírek, melyek Turinból szárnyra keltek, nagyon komoly alappal bírnak, el lehetünk készülve a legrosszabbra.

Küldöttségünket is e miatt Kossuth Ferenc fogadta és atyja nevében ő intézett megható beszédet a diszkormány átnyújtása után.

Ugy látszik, hogy korral járó általános baj az szervezetében, mely ledöntötte nagy hazánkfát, s mely ezuttal félhet, hogy megdönti a nagy életet is.

Küldöttségünknek Ruttkáiné könyvelt szemmel sorolta fel a súlyos eset körülményeit, midőn elfogadásra jelentkeztek s azon ohajuknak, hogy szeretnék látni Kossuth Lajost ilyen körülmények közt is elég tétett, mert midőn távoztak volna, azon szobán át vezették, melyben a beteg feküdt s hallották, a mint Kossuth gyöngült lehelet szerű hangon, melyet a fájdalom tompává tett fölshajtott: „Beteg, nagyon beteg vagyok.”

Küldöttségünk tagjait meghatotta e jelenet, kik már utban vannak haza felé.

Képviselő választási mozgalmak S.-Szentgyörgyön.

Alig vett bucsut Beksics Gusztáv választótól, kiket 10 éven át annyi dicsőséggel képviselt, az üresen maradt kerületben gomba módjára szaporodtak a jelöltek. Gajári Ödön a „Nemzet” nagytehetségű szerkesztője s a szabadelvű párt egyik oszlopos tagja dr. Székely György kilyeni birtokos, egy igen rokonszenves gentri sarjadék, megyeri Kraucz, a híres milliomas örökös képviselő jelölt s végül Geréb János ügyvéd, a háromszéki nemzetiek vezéralakja mind egyszerre felléptek. A három első szabadelvű, s utóbbi nemzeti programmal léptek fel. Boldog város, melynek egyszerre 4 jelöltje van s ezek között egy milliomas. Az első napok zürzavara után kezdett a helyzet tisztulni és ma már Gajári Ödön az egyedüli jelölt, ki győzelemre

számíthat, mivel dr. Székely György visszalépett, Kraucz pedig tapasztalatokban gazdagon hagyta el Sepsiszentgyörgy városát.

Gajári Ödön a szombat délutáni vonattal érkezett meg Sepsiszentgyörgyre Daniel Gábor országgyűlési és Aranyi Lipót a „Nemzet” munkatársa kíséretében. A város középületein már kora délután nemzeti lobogók lengtek s a polgárság nagy száma hullámozott a piaci főterén és az utcákon. Taraczkövések jelzésére egymásután sorakoztak a fogatok s a választók hosszú kocsisorral nemzeti lobogóval vonultak ki az indóházhoz.

Gajári a polgárok nevében Kovács Bálint polgármester köszöntötte szívélyes szavakban, mire Gajári Ödön barátságos hangon válaszolt, halálját és köszönetét fejezve ki azon lekötő bizalomért, melyel őt a választókörület kijelölése által kitüntette. Erre a választók impozáns menete megindult. Szép volt a fogadtatás, lelkes és fényes. Merre a díszes menet elhaladt, az utcákon üdvözlő sokaság raja képezett sorfalat. A piactér tömve volt néppel s a taraczkok durogásába belevetült a jelöltet váró sokaság éljenriadala.

Maga ez a fényes fogadtatás, mely nem volt „rendezve,” már biztos előjelül szolgált a másnapi sikernek és lelkes ovációknak, melyekben a sajtó és politikai élet, a szabadelvű eszmék eme kitűnő vezérharcosa részesült.

Vasárnap délelőtt tíz órára volt kitűzve a nagygyűlés, melyen Gajári Ödön programbeszédét elmondotta, de már jóval azelőtt gyülekezni kezdett a választók serege, úgy, hogy mikor Kovács Bálint polgármester a gyűlést megnyitotta, zsufolásig tölt meg akkor már a városház tágas díszterme. A kazartot előkelő női közönség foglalta el.

Gajári nagyszabású beszédében fejtette ki pártállását s politikai programját, mely minden tekintetben szabadelvű s aztán beszéde végén így szól:

Egyesült erővel kell tehát hozzá fogunk a közigazgatás szervezéséhez, és pedig azon alapon, hogy a község

és a város mindig minél biztosabb alapot nyerjenek. A városoknak és községeknek oly irányt adjon, hogy meg legyen feltétele azon szükségeknek, melyek oly kívánatosak az országban. A megyei adminisztráció nem egyesítheti annyira az elemeket, mint hogy az egyesítve vannak az egyes városok és községek kebelében. A tulajdonképeni önkormányzat, csak a városokban és községekben fejlődhet ki. Ezért az új kormány első feladata a városi adminisztráció szervezését tűzte ki. Meg vagyok győződve, hogy mindazok, kik a gyakorlati élet tényezőivel számolnak, átlátják, hogy a kormánynak világos programja van, hogy az állami adminisztráció a reformok alapján nem az egyes pártérdekeket, hanem az egész nemzetét tekint.

De az általános politikai momentumokon kívül a képviselőtől elvárhatja a választó közönség, hogy oly szoros viszony fejlődjen ki a képviselő és közönség között, mint a barát és barát között, kik egymás érdekeit előmozdítani törekednek. A képviselőnek, mind az a bizalom, melyet a választó közönség nyújt, oly nagy, hogy azt nem képes semmiféle ellenszolgálat megzolgálni.

Azonban ebben a tekintetben, én a ki nem vagyok ismeretes a helyi viszonyokkal, hátra fogok maradni azon barátom mögött, a ki ezt a kerületet oly soká képviselte. Bizonyára sok idő fog eltelni, ha a választó közönség megtisztel bizalmával, míg a baráti bizalom kifejlődik. Azonban előre is jelezhetem, hogy azon általános érdekű és Sepsiszentgyörgy város fejlődésére nézve főfontosságú momentumokat, melyek ezen város értelmiségét foglalkoztatják, én átértettem, magamévá teszem, s igyekezni fogok, azon alapon, mely a katonaiskolának a Székelyföldön való felállítására vonatkozik, folytatni és azon eredmények után, melyeket a katonai és a közjogi élet terén felmutatni képes vagyok, biztosíthatom önöket, hogy sikerülni fog nekem odahatni, hogy e város kívánalmait teljesedjenek. (Éljenzés.)

Mint általában a vasúti ügyekkel foglalkozó, még mielőtt csak gondol-

hattam volna arra, hogy ily kellemes érintkezésbe jutok e város közönségével, tanulmány tárgyává tettem a vasúti hálózatot, mely a Székelyföld érdekeinek emelésére van hivatva. Nem tudom most még felmutatni az előnyt, ha rövid idő alatt Háromszék a vasúti hálózatot kiépíti, ha ezen város egy forgalmi központtá válik, mely által ezen város és a vidék polgárságának meggazdagodása eszközöltetik. (Helyeslés.)

Egyáltalában én azon uton, melyet Beksics Gusztáv megkezdett, tovább kívánok haladni. (Éljenzés.) A székelység érdekeit úgy fogom tekinteni, mint a szűkebb hazám és a magam érdekeit s a város polgárságának minden egyes tagja, ugyanazon bizalommal fordulhat hozzám, mint Beksicshez, mert én minden polgártársam ügyét teljesíteni kötelességemnek tartom. Nem ígerek nagy dolgokat. Hiszen én, csak egy atom vagyok a politikai világban. Az önök hatalma s bizodalma adnak nekem oly hatalmat, hogy a köz javára működhessem, de azt nem fogom másra használni, mint a mi a közjára szolgál. (Lelkesült éljenzés.)

Ezen elhatározással ajánlom magamat megtisztelő becses barátságukba. (Hosszantartó zajos éljenzés és taps.)

Az nap délután a városház dísztermében s a város több vendéglőjében diszbelek voltak, hol a jelölt személyesen megjelent s mindenütt a legrokonszenvesebb ováció tárgya volt.

Mezőgazdasági közlemények.

A vizenyős talajok lecsapolásáról.

Hogy a hideg és nedves talajt a mi gazdasági növényeink egyáltalában nem szeretik, azt minden gazda tudja, a ki ily talajjal bír; hogy azonban a talaj lecsapolásának előnyei mily számosak és lényegesek, azzal már ninesenek annyian tisztában; mert különben többnek kellene a nedves talajok vízmentesítése érdekében történnie, mint eddig történt és napjainkban is történik. Ez okból tán nem lesz fölösleges megkísérteni elorsolását amaz előnyöknek, miket a gazdának a talajvíz lecsapolása biztosít. Ezen előnyök a következők:

1. A talaj hozzáférhetőbb lesz. Ismert tény, hogy a nedves, hideg talaj őszi és tavaszi esős időben embernek és marhának egyaránt hozzáférhetetlen. Lecsapolás után bármikor hozzáférhető lesz.

2. Megmunkálását annak idejében lehet végezni.

Ha erős idő miatt a talaj megfagyulása vetés vagy egyéb munka idején áll be, akkor e munkákkal várni kell addig, míg a talaj ismét eléggé felszikkad; mivel pedig erre nagyon sok idő kívánatik, tehát a munkával rendesen elkésünk. A későn vetett gabona pedig — mint ezt mindenki tudja — ad ugyan némelykor jó szalmatermést, dús maghozamot azonban ritkán és csak kivételképpen. A lecsapolt talaj hamar felszikkad, tehát annak idejében megmunkálható.

3. Megmunkálása könnyebb s azért olcsóbb is.

Minthogy a vizenyős talaj nem mindig hozzáférhető, a felszikkadás pedig későn következik be, de akkor hirtelen, rohamosan történik: ennél fogva kénytelenek vagyunk a megmunkálást a lehető legrövidebb idő alatt eszközölni; e célra azonban

terné asszony szemén szedett érdeme volt, ahhoz semmi kétség nem férhet.

Egy napon amolyan uri ember-féle állított be a Szügyi portán, melyről első látásra az ember nem tudta, hogy vándorló mesterlegény-e, vagy kóbor színész. Rongyos is, nem is, ur is, nem is. Hanem valami e kettő között.

Péter épen nem volt valami jókedvében. Hidegen fogadta a vendéget. Pedig amaz igyekezett ám bemutatni magát, s jó kedvre hangolni a mogyorva gazdát.

— Farsangi Gyula vagyok, kezdé a szót nagy világiás hanglejtéssel az érkező.

Szügyi uram a másik félgyarára helyezte át füstölő pipáját, s szokott rövidségűvel felelt a látogatónak.

— Hiszem.

— Eljöttem urambátyámék látogatására.

— Látom. Volt a kurta válasz, s engedte a szószerűt tovább beszélni.

— Messze földről jöttem.

— Hiszem.

— És annyi fáradtság, oly hosszú

utazás után végre vendégszerető házában vagyok.

— Látom.

— Mi rokonok vagyunk leányágon, azért voltam bátor . . .

— Hiszem.

— S a Farsangi családi név mellett a Szügyit is használjuk . . .

De már erre Péter gazda is figyelmes kezdett lenni s végig tekintett emberén.

— Valóban?

— Igen, bizony, folytatá a vendég, kit már boszantott a Péter viselete. Unokatestvére vagyok Szügyi bátyámnak. És itt behatóan kezdé magyarázni a rokonsági összeköttetés minbenlétét, s miután némely pontnál özv. Szügyinére, a Péter anyjára hivatkozott, bár kételkedő arccal, de örömmel kezdé sejteti a házigazda, hogy e gyanus külső alatt egy valódi rokon hő vére buzog.

De azért még székkal sem kínálta a jövevényt. Lehet, hogy a rögtöni meglepetés pillanatnyi zavara okozta a feledékenységet.

Szügyinő, ki a fenti párbeszédnek tanuja volt, örömeiben majd, hogy

ki nem ugrott bőréből, mikor a sokat várt rokonságnak egyik, élőtestbe bujt példányát hallá beszélni a háznál. Nem is késett pártjára kelni szegénynek s rávált férjére:

— Ugyan Péter micsoda ember vagy te? Hát illik így fogadni egy uri rokont, s még ülésel sem kinnálni meg, he! Hát nem örökké azon sopánkodtál-e eddig, hogy báresak hozzánk jönne egy az atyafiak közül kit vajjal, kalácsesal tömhetnél tele? Hát nem te sóhajtoztál utánuk esztendőkön át? S aztán mégis, a mikor színről-színre látsz egyet a házadnál, majd hogy ki nem lököd az ajtón. No most iziben, ülted le magad mellé, hiszen ugy illik az „urak közt.”

Péter aztán szót fogadott feleségének s nemsokára a két rokon a „festett kanapén” áradozott a váratlan találkozás örömeiben.

Az előbb még tartózkodó házigazda a fagyos hidegségből egyszerre csak annak ellenkezőjébe csapott át. Csupa édesség lett minden szava.

(Folyt. köv.)

aránytalan nagyszámú marhaállomány kívántatik, melynek tartása már csak azért is igen költséges, mert egybórkor nem foglalkoztathatván, kénytelenek vagyunk az istállóban hevertetni. A lecsapolt talaj megmunkálása már magában azért is könnyebb, hogy kiszáradás után soha sem lesz az oly kemény, mint a vizenyős talaj. Végül nélkülözhetővé válik a sok vízbarázda, melyek helyfoglalás által nemcsak a termés csökkentésére befolyanak, hanem még azon fölül költségesek is, mert gyakori kilapátolást, tisztogatást igényelnek.

4. A talaj tisztább lesz.

Nedves talajon mindenféle gyom rendkívül dusan tenyészik, s onnét ezeket a leggondosabb megmunkálás és a legjobb váltórendszer mellett is kiirtani csak igen nehezen vagy éppen nem lehet. E gyomok között némelyek mérgesek is (szíronták-félék) és a legelésző marhának betegséget okozhatnak. — Ha a talaj lecsapoltatik, akkor a gyomok lassankint maguktól eltűnnek, mert létük fentartásának feltételeit ott többé föl nem találhatják.

5. A talaj melegebb lesz.

A talajban található víz rendesen alacsony hőfokkal bír, és pedig minél mélyebben találjuk, annál hidegebb; a felszínen csak kevésé tér el a vidék hőmérsékének fokától. Ha azonban összehasonlítjuk hőmérsékét valamely száraz talaj melegségével, mely meleg nyári napokon gyakran 30. C, fokot is meghaladja, úgy azt mindig igen alacsonynak fogjuk találni. Mi sem természetesebb, mint hogy a víz hőmérsékletét a talajjal közli és azt meghidegíti. — Leecapolás által képesítetik a talaj nagyobb tömegű meleg fölvetelére. A talajnak ezen nagyobb fokú átmelegedése folytán a levegő is melegebb s az égalj egészségesebb lesz.

6. A talaj egészségesebb lesz.

A talajt vizenyőssé tevő víz nem mindenütt egyenlő minőségű. Ha oly anyagokat tartalmaz földlővel, melyek a növények által táplál fölvehetők, akkor az ily víz némely növényfajok díszlésére még jótékony hatása is lehet. Erre mutat a különféle gyomok jelenléte, melyek éppen azért majdnem kiirthatlanok. Gyakran azonban — főleg gazdag szén-savtartalom mellett — az ily talajvízben oly anyagok is vannak feloldva, melyek ha esekély mennyiségben vannak jelen, a növények által, mint valódi tápszor felvehetők; ellenben tömegesebb jelenlétük mérgező gyanánt hat és a növényeknek betegséget okoz. Ezen utóbbi eset pedig a vizenyős talajban igen gyakori. Ha ugyanis televény, vas (bármily alakban) és víz összekeverülnek, akkor a vízben könnyen oldható szén-savas vasoxgydul nagy mennyiségben fejlődik, mely gazd. növényeinknek gyakran ártalmára van. Ha beálló esős idő alkalmával az oldható anyagokból fölötté gazdag víz a növények gyökereire fölül emelkedik, akkor a növények kénytelenek abból kelleltinél többet fölvenni, mi által bennök a nedvek helyes aránya megzavaratik, s ha ehhez még a külső hőmérsékleti változások is járulnak, készen van a növényi betegség. — Az ily sürű adatok azonban nemcsak a növényeket mérgezik meg, hanem a talajt is rosszabbá teszik. A felszínen átmelegülvén, belőlük a szén-sav s ezzel az oldószer kiválik, s az eddig oldott

állapotban levő test, rendszeren vasoxgydul, lecsapódik. Más részről pedig a víz elpárologván, a benne levő sók visszamaradnak. Ez az oka, hogy a rendszer-hideg földek altalajában gyakran oly sok vas található. Némelykor a homokszemeseket az úgy összeragasztja, hogy csupán kapával lehet némileg megporhanyítani. A talaj lecsapolása következtében mindezen baj megszűnik: alagsóvezetés által tehát a talaj kötségekivül egészségesebb lesz.

(Vége következik.)

Igazgatói jelentés

a „Rudolf“-kórház 1893. évi működéséről.
(Folytatás.)

Természetesen ezen határolék nagyobb részét a múlt év közepé táján kilépett betegek után felmerült s az állam által megtérítendő gyógyköltségek képezik s ezek felhajtása iránt is a hivatalos lépések meg vannak téve. S ha még ehhez hozzávesszük azt is, hogy folyó évi január 15 első napjában több mint 500 frt folyt be gyógyköltségekből, egész határozottan konstatálhatom, hogy kórházunknak soha oly kevés gyógydíj hátraléka nem volt, mint jelenleg.

Itt helyén valónak találok a legmélyebb hálával emlékezni meg azon hatóságokról, melyekkel a kórházi adminisztráció terén naponként érintkeztem és segítségüket igénybe vettem. Örömmel jelentem ki, hogy én mindig jó akaratot és szíves készséget tapasztaltam. Több volt az, mint pusztá kötelesség-teljesítés; én meleg érdeklődést és ügyességet láttam megkereséseim mindig gyors és mindig kedvező elintézésében. Bátran elmondhatom, hogy évek során egyetlen esetet sem tudnék felhozni, hogy megvénk köz-igazgatási hatóságainál egy kérésünk is kedvezőtlen elintéztet nyert volna.

Ezrek meg ezerek folytak be a hatóságok révén pénztárunkba, melyek közül bizonyára sok olyan követelés volt, melyet ezen hatóságok erélyes utánjárása nélkül sohasem kaptunk volna meg. Tisztelettel kérem a közgyűlést, hogy az én hálás érzelmeimet tegye magáévá s Háromszékvármegye érdekében gazdag alispánja Tompa Miklós urnak, Gábor Péter, Hollai Attila főszolgabíró urnaknak, Kézdi-Vásárhely város tanácsa és polgármestere Bartók Károly urnak, továbbá Cseh Gyula és Deák Sámuel szolgabíró urnaknak a tapasztalt jókért mondjon jegyzőkönyvileg és átiratban hálás köszönetet.

De hálánk még e megye határain is túl kell, hogy terjedjen. Ki kell azt fejeznünk még Csik vármegye alispánja iránt is, ki az elmúlt évben több tetemes összegű gyógydíj követelésünket — habár arra nem lett volna köteles — a megye betegápolási alapjából minden ellenvetés nélkül kifizette. Mig a más megyékből idejövő betegek gyógyköltségei többnyire meg nem térítetnek addig az összes megyék között egyedül Csik az, mely mindig és készségesen fizet. Ilyen humanus eljárással szemben legkevesebb, mit tehetünk, az, hogy e megye alispánjának Becze Antal urnak mondjunk hálás köszönetet.

Alapvagyunkat a múlt évben két adomány gyarapította, ugymint a Karácsonyi-alapból kapott és Háromszékvármegye által adott alapítványok.

Néhai gr. Karácsonyi Guidó nagy alapítványából szerencsés volt intézetünk időnkint nagyobb összegeket nyerhetni. Hanem ez a dus jövőbeli forrás nem záródott be számunkra, mert elnök bárónő kérése és utánjárása folytán a nagyméltósági belügyminiszter ur, a néhai nemes gróf jogutódának hozzájárulásával, múlt évben ismét 600 frtot utalványozott intézetünknek. Ezen nagylelkű adományért az intézet elnöksége már annak idejében hálás köszönetét írásban kifejezte s az alapító levelet a nemes grófnak elküldötte, ki azt jóvá is hagyta: a tisztelt közgyűlésnek tehát egyéb teendője nincs, mint hogy e szép adományt hálás szívvel vegye tudomásul. Együttal itt bejelentem, hogy jelenleg a „gróf Karácsonyi Guidó alapítvány“ 1652 frt 50 krt tesz ki, de ezen összeg nem foglalja magában mindazon időközönként nyert kisebb adományokat, melyek nem mint alapítványok adattak.

(Folytatása következik.)

Ujdonságok.

— **Igazságügyi kinevezés.** Ő felsége Pál Venczel esikszeredai törvényszéki jegyzőt a gyergyószentmiklósi járásbíróvá albiróvá kinevezte.

— **Bíró választás.** Karatán folyó hó 12-én bíróválasztás volt. Babos Ferenc lemondott bíró helyébe Jankó Károly választott meg.

— **Tagosítás.** Nyujtód községében a tagosítás ügyében a megengedhetőség tárgyalás április 28-ára van kitűzve. Eljáró bíró Máthé Albert.

— **Husvét hangverseny.** Az árvaleány-nevelő intézet javára márcz. 26-án rendezendő hangversenyre a meghívók szét lettek küldve. Akik tévedésből meghívót nem kaptak és erre igényt tartanak, forduljanak az iránti igényükkel Kovács Lajos kir. aljárásbíró urhoz, mint a rendezőbizottság elnökéhez, vagy Fejér Antal kereskedő urhoz. A tárgy sorolásra kibocsátott 1500 drb sorsjegyet az intézet pártfogói bérekes kis házunk különböző helyein már mind eladták. Sorsjegy tehát nem kapható. Bármely ügyben addig is szívesen nyujt felvilágosítást a rendező bizottság. A meghívót alább közöljük.

— **Időjárásunk.** Végre megérkezett a tavasz első hírnöke az első fényes meleg napugár. Az anyaföld kezd el lazítani magáról azon nehéz jégbilincseket, miket a tél rárakott, a hó mindenütt elolvadt s még csak a hegyek tetején s az északi helyeken maradt egy-egy fehér folt, mely az elmúlt télre emlékeztet. Hanem az enyhe napok még nem jelentenek végleges tavaszt, mert minálunk még májusban sem ritkaság a hó.

— **Meghívó.** A háromszékmegyei „Erzsébet“ árvaleány-nevelő intézet javára Kézdi-Vásárhelyt 1894. márczius 26-án, a tanácsház dísztermében sorsjátékkal egybekötött hangverseny rendeztetik. A rendező bizottság tagjai következők dr. Sinkovics Ottóné sz. Csizsár Emilia, Kovács Lajos, törrelnökök. Farkas Miklós intézeti jegyző Fejér Antal int. pénztárnok. dr. Balogh Vendelné, Barcsa Miklósné, dr. Bardocz Gyuláné, Baricz Anne (Alesernáton), dr. Bánffy Zsigmondné, Bernáld Anna (Alesernáton), Csizsár Pálné, Dobay Jánosné, Ince Istvánné, Jakab Istvánné, Jakab Karolina, Kovács Amál, Kovács Irén (Felesernáton), Kozma Ilona, Kósa Mari, Loycezel Mariska, Nagy Ilona, Nagy Irma, Papp Ilona, dr. Szentpéteri Bálintné, dr. Szacsavay Gyuláné, Tóth Gézané, Török Aida, Udvarhelyi Mariska, Alberti Albert, Albert György, Balázs Márton, Barabás Miklós, dr. Bardocz Gyula, Benkő István, ifj.

Dávid Antal, Gitta János, Hamar Zoltán, Klünglein Béla, Kuncz Gyula, Martzi Ferenc, Mihály Gergely, Nagy I. Lázár, Nedoma Adolf, Pasztohy Sándor, Reményik Kálmán, Solyom Ferenc, Szenkovics Jenő, Zárug Géza, Zóney József, Vajna Zoltán, Wertán István. Hangverseny után táncszünet. Etelek, italok, szivarok, esemegék stbről gondoskodva leendő Estély kezdete pont 7 órakor. Belépti díj: Személyjegy 1 frt, családjegy 3 frt. Szünet alatt sorolás. A nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszterium által engedélyezett sorsjáték tárgyai — melyeknek értéke 200 frt — ugyanazon estélyen a jelenlevő nyerőknek át is adnak. A sorsjegy elárutatók a húzás eredményéről értesítetnek. Műsor 1. „Fohász“ Huber K.-tól, épeklő a zágoni dalkör 2. „Tilinkó szülő“ zenekísérettel előadja Reményik Kálmán ur. 3. „Népdalok“ zenekísérettel éneklő dr. Szacsavay Gyuláné urnő. 4. „Dialóg“ előadja Kozma Ilona k. a. és Dobay Lajos ur által. 5. „Duett“ éneklő dr. Szacsavay Gyuláné urnő és dr. Bardocz Gyula ur; zongorán kíséri dr. Bardocz Gyuláné urnő. 6. „Tilinkó szülő“ zenekísérettel előadja Reményik Kálmán. 7. „Népdalok“ zenekísérettel éneklő dr. Bardocz Gyula ur. 8. „Török borsdál“ Mendelsssohnól, éneklő a zágoni dalkör.

— **Sajt-gyárt** szándékozik egy Burchard nevű vállalkozó, kormány segélylyel az Ojtozban felállítani A helyi viszonyok tanulmányozása végett Nagy Vince miniszteri titkár a napokban itt járt s a — mint értesülünk — az eredmény teljesen kielégítő volt. Az új gyár mindenesetre nagy lendületet fog adni a székel gazdaság egyik legelőbb szakkal járó ágának a juh tenyésztésnek, melyre eddig fájdalom, oly kevés gondot fordítottak.

— **Halálozás.** Dálnoki Hadnagy Józsefné szül. angyalosai Forró Amália a maga és gyermekei: Berta, férje Forró Móricz, gyermekeik Szabinka, Kozma Miklósné és Zoltán; Gyula és neje Dónáth Luiza, gyermekek Gábor; Vince és az elhunytak testvérei valamint közelebbi és távolabbi rokonok nevében fájdalom-telt szívvel tudatják dálnoki Hadnagy József 1848—49-iki honvéd-husár hadnagynak 69 éves korában hosszas szenvedés után végelgyengülés következtében, folyó év márczius 11-én éjjel 12 órakor történt elhunytát. Hült tetemei folyó hó 13-án délután 2^{1/2} órakor az ez. ref. szertartás szerint a család sírkertben fognak örök nyugalomra helyeztetni Dálnokon. Áldás és béke legyen porai felett!

— **Gyász hir.** Alólirottak úgy a maguk, valamint számos közeli és távoli rokonok nevében megismorodott szívvel tudatják, hogy a hön szeretett testvér, a drága jó édesanya, illetve nagyanya és dédanya özvegy kilényi Székelly Ferencné, életének 81-ik évében, hosszas és kínos szenvedés után végelgyengülésben folyó hó 11-én, reggeli 4 órakor, Nagy-Szebenben megszűnt élni. A drága halott hült tetemei folyó 1894. márczius hó 13-án, délután 3 órakor, Erzsébet-utca 45. szám alatti lakásán megtartandó rövid gyászmai után, Vizaknára fognak kiszállíttatni, s ottan folyó hó 14-én, délelőtt 11 órakor, az ev. ref. templomban megtartandó gyászisteni tisztelet után az ev. ref. sírkertben örök nyugalomra elhelyeztetni. Nyugodjanak békében porai! Nagy-Szeben, 1894. évi márczius hó 11-én. Özvegy Mihálik Károlyné, mint testvér. Báro Sächellario Otto, rom. kir. tábornok, unokaöcs,

és családja. Székely Károly, megyei főszámvevő. Székely Károlyné szül. Virágh Peppi, leányuk: Székely Katinka, férje dr. Szaesvay Gyula. Özvegy Vajdasdi Jánosné szül. Székely Ágnes, leánya: Vajdasdi Lina, férje Ujvári Imre, kir. telekényvezető. gyermekei: Imre és Erzsike. Az elhunytban kézdivásárhelyi dr. Szaesvay Gyulané nagy anyját siratja. Béke poraira.

— **Öngyilkosság.** Felcsernátoni Tunya Zsuzsa 19 éves hajdon felakasztotta magát. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

— **Tüzeset.** Kézdi-Polyánban f. hó 11-én délelőtt 11 órakor az özv. Szabó Antalné esürös kertjében egy szőna bűgyla kigyuladt. A szomszédok gyorsan észrevették, azonnal lokalizálták a tüzet s így nagyobb kár nem történt.

A kereskedő-ifjúság estélye.

A kézdivásárhelyi kereskedő-ifjúság folyó hó 5-én este tartotta meg szépszámu közönség előtt 2-ik felolvasó estélyét saját köre helyiségében.

Ezen estélyről két nevezetes momentumot felemlíteni erkölcsi kötelességemnek ismerem. Aki végig hallgatta Kiss Károly polgári iskolai tanár szabad előadását a kereskedelmi számtanból, örömmel fogadta fel, hogy a következő estélyeken is részt veend. Habár a számtan egyszerűbb elemeit adta is elő ez alkalommal nevezett tanár ur, előadása világos, érthető, sokhelyt gyakorlati példákkal fűszerezett volta mindnyájunk figyelmét nagyon lekötötte és a mult emlékein elmerengve, jól eső örömmel idéztük vissza emlékeink világába azt, mire a mindennapi életben oly nagy szükségünk van. Ez alapon haladva oly ismeretek birtokába juthatunk, mely az újabb kor vívmánya s a gyakorlati élet valódi kincse.

Legyen üdvözlőve a derék tanár ur, ki nem rejti véka alá a kincset, hanem mindenütt küzd a felvilágosultság terjesztéséért.

Balázs Márton polg. iskola tanár ur felolvasása egy teljes gonddal kidolgozott tanulság-mű volt. Nemesak nagy figyelemmel, de egész gyönyörrel hallgattuk.

A dióhéjba összeszorított műből ismeretünk szélesbítésére nagyon sokat profiteroztunk. Különösen a művészet és tudományak eltiporva tartásáról, azok mikori és mikénti fejlődéséről, az ó- és középkor művészetéről és tudományáról irt részek ragyogó képei kötötték le figyelmünket.

Örömmel üdvözlhetjük a kereskedő-ifjúság ezen szép és dicsőretnem szoruló ténykedését, melylyel nemesak élvezet estélyeket rendez, hanem ismereteinek bővebb fejlesztésére tanulságos előadásokról és felolvasásokról is gondoskodik, melyek nyilvánosok lévén, bárki által meghallgathatók.

Örömmel üdvözlöljük a derék működő tanár urakat, kik ezen szép eszme megvalósításában, annak fejlesztésében közreműködni szívesek voltak.

A kereskedők iparosokkal, földművesekkel és hivatalnokokkal összeköttetésben áll, egyik a másik nélkül nem élhet meg s ép ezért csodálkozásra ad alkalmat, hogy az ily szép irányu tanulságos estélyeken a közönség zömét képező polgárságot nem igen láthatjuk. Azt hiszem, ha

tudomással bírnak arról, hogy ez estélyek nyilvánosak s azokon minden tisztességes ember részt vehet, ők is örömmel ragadják meg a kedvező alkalmat.

Adjon Isten városunknak sok ily hasznos egyesületet, s hozzá sok lelkes pártfogót, hogy virágozhasék évtizedek hosszú során az egyesület.

Ikaifalvi.

Irodalom.

— Az „Országvilág” legutóbbi március 11-iki száma a következő érdekes tartalommal jelent meg: A második március. (Arczképpel.) B. L.-től. Dalok egy elmúlt nyárról. (Költemény.) Palágyi Lajostól. A vízió (Elbeszélés.) Tótvölgyi Titusztól. A királyi pár Cap-Martinban. (Három képpel.) Miss Córa. Gömbösné Galamb Margittól. Zäck Feliczián. (Emlékezés.) E. Kovács Gyulától. A győzelmes ifjúság. (Képpel.) Titiana szerelme. (Rajz.) Satanelától. Tervezet a Baross-szoborról. (Képpel.) Dal a gyöngyvirágról. (Költemény.) Zoltán Vilmostól. Csobánczi. (Regény.) Szinéri Györgytől. Világ folyása. Adorján Sárdortól. Róna József. (Arczképpel.) Dívat. (Négy képpel.) Marytól. Virágos, dalos ligetben. (Költemény.) Kortész Albertől. A kis alamuszt. (Bokor József új operetteje, képpel.) Irodalom. — Színház és művészet. Zene. — Multságok. — Hírek. — Képmagyarázatok. — Hymen. — Gyászrovat. — Összetett számrejtvény. — Üzenetek.

Husvétii
tojások
Pitrof Lajosnál
Kézdi-Vásárhelytől
Kaphatók.

Szám 927 polg.

1894.

Hirdetmény.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék közhirrre teszi, hogy Ozsdola községben gyakorolt italmérsi jogért megállapított kártalanítási összegre vonatkozólag az 1889. évi 45896. számú igazságügyminiszeri rendelet 10. §-ához képest az egyezés megkísérlésére a kártalanítási összegnek a költségek levonása után fentmaradó része, valamint a részesedési arány megállapítása végett tárgyalási határidőül 1894. évi május hó 23-ik napjának d. e. 8 órája ezen kir. törvényszékhez Vajna Gábor bíró elé a végtárgyalási terembe kitűzetett.

E határidőre a közbirtokosság tagjai, még pedig azok is, akiknek az idéző végzés külön nem kézbesített a tárgyalásra való megjelenésre azon hozzáadással idéztetnek, hogy ha meg nem jelennek, a kártalanítási összeghez való részesedési arány egyezés esetében a megjelent igényjogosultak megállapodása szerint, egyez-

ség létre nem jövele esetén pedig a megjelent igényjogosultak által előterjesztendő adatok alapján fog megállapítani.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék üléséből 1894. évi február hó 19-én.

Ponori Sándor,
elnök.

Száva Jakab,
jegyző.

Sz. 964. tkvi

1894.

Árverési hird. kivonat.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, közhirrre teszi, hogy helyi dr. Szini Gyuláné br. Apor Polixéna felperesnek márkosfalvi br. Apor Miklós alperes elleni közösség megszüntetése iránti ügyében, a kézdivásárhelyi kir. törvényszék területén levő Márkosfalva községében fekvő és a márkosfalvi 659. sz. telekjegyzőkönyvben foglalt

A + 29., 31., 32., 35., 36., 37., 38., 52. és 53. hr. számú ingatlanra az árverést a 1000 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1894. évi május hó 11-ik napján d. e. 9 órakor Márkosfalva község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékat készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfo-lyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék mint telek könyvi hatóság.

Kézdi-Vásárhelytől, 1894. március hó 3-án.

Gaál István,
kirend. egyes bír.

„NE VÉGY CZIGÁNYTÓL SZENET!!!”

mondja a példabeszéd, s ezt joggal elmondhatom én is, midőn raktáromat ajánlom mert csak oly nagy üzlet, mint az enyém szabhat, — készpénzzel való vásárlás órási árukészlete és számos más előnye folytán — olcsó árakat, melyek végre is a vevőnek csak javára szolgálhatnak.

Tetszetős minták magánvevők részére ingyen és bérmentesen.

Gazdag tartalmu mintakönyvek, melyek ritkítják párukat, szabók részére bérmentesen.

SZÖVETEK EGÉSZ REND RUHÁKRA.

Perwien és doszking a magas klerus részére, előírás szerinti szövetek hivatali egyenruhákra, veteránok, tűzoltók, tornászok részére, livrékre, billárdposztók, játszó-asztalok, kocsi-fődelekre, ugyancsak vízmentes lodenek vadászabátokra, mosó-szövetek, utazó-plaidok stb. stb. 4-14 frtig.

Értékes, tisztességes, tartós, tiszta gya-
pju posztót és nem olcsó rongyot, melyek a földolgozásra sem érdemesek, ajánl

STIKAROVSKY JÁNOS

BRÜNNEN (Ausztria Manchester)

Legnagyobb gyári posztóraktár félmillió forint értékben.

CSAK UTÁNVÉTELLEL SZÁLLIT.

Levelez magyar, német, cseh, lengyel, olasz, francia és angol nyelven.

A Borries-féle uradalmak igazgatóságának Eckendorfbán (Észak-Németország) tudomására jöven, hogy eckendorfi répamag több helyről mint eredeti vagy javított ajánlatik. Kötelességének tartja tehát nevezett igazgatóság a gazdaközönség érdekében köztudomásra hozni, hogy

**eredeti eckendorfi
takarmányrépa-mag
valódi minőségben**

Ausztria-Magyarországban csakis

MAUTHNER ÖDÖN

mag kereskedésében

*** BUDAPESTEN ***

kapható, amennyiben az eckendorfi uradalmak, mint ez évben, úgy 1898. évig csak egyedül ezen czégnek fognak répamagot szállítani, mely czég az erre vonatkozó árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve megküldi.

2-4